

Dålig prognos vid handeksem

Cirka 10 procent av den svenska befolkningen i yrkesverksam ålder har handeksem någon gång under ett år. Handeksem är den vanligaste arbetsrelaterade hudsjukdomen. Förekomsten är högst hos unga kvinnor, sannolikt på grund av riklig våtexponering både i arbetet och på fritiden. Biologiska skillnader mellan könen avseende effekten av hudirriterande exponering har inte kunnat påvisas.

En omfattande prevalensstudie av handeksem genomfördes i allmänbefolkningen i Göteborg med hjälp av enkät och klinisk undersökning under 1980-talet. För att studera långtidsprognosen har en uppföljning gjorts efter 15 år. 868 personer (78 procent) med diagnosen handeksem besvarade en postenkät. Två tredjedelar rapporterade att de hade haft fortsatta besvär av hudsjukdomen under hela eller delar av uppföljningstiden, och 44 procent uppgav pågående besvär under det senaste året. En tredjedel hade sökt läkare, och för ca 5 procent hade sjukdomen medfört allvarliga konsekvenser, såsom långvarig sjukskrivning, förtidspension och arbetsbyte. Flertalet upplevde en negativ inverkan på livskvaliteten.

I en logistisk regressionsmodell studerades faktorer av betydelse för prognosen. Handeksemets utbredning vid undersökningen 15 år tidigare var den starkaste negativa faktorn, följt av förekomst av atopiskt eksem i barndomen och debut av handeksemet före 20 års ålder.

Foto: Science Photo Library

Handeksem är den vanligaste arbetsrelaterade hudsjukdomen i Sverige och är vanligast bland unga kvinnor.

Den prediktiva faktorn för fortsatt handeksem efter 15 år var fördubblad för en individ med alla tre riskfaktorerna jämfört med en individ utan dessa, 72 jämfört med 35 procent.

Studien visar att handeksem har en dålig långtidsprognos, med risk för utveckling av kronisk sjukdom. Individens livskvalitet påverkas negativt, och konsekvenser i form av sjukvårdskonsumtion, sjukskrivning och arbetsbyte är vanliga. Handeksemets utbredning, tidig debut och förekomst av atopiskt eksem i barndomen har betydelse för prognosen.

Birgitta Meding

docent, Arbetslivsinstitutet, Stockholm

Meding B, et al. Fifteen-year follow-up of hand eczema: persistence and consequences. *Br J Dermatol.* 2005;152:975-80.

Meding B, et al. Fifteen-year follow-up of hand eczema: predictive factors. *J Invest Dermatol.* 2005;124: 893-7.

Akupunktur mot peroperativ smärta – troligen inget för rutinbruk

1958 började man i Kina arbeta med elektroakupunktur för att erhålla smärtlindring i samband med kirurgi. I Kina påstods man ha en »success rate» på 90 procent bland dem som selekterats för metoden. Emellertid uppmärksammades i väst snart att endast en minoritet (ca 3 procent) kunde erhålla så stark analgesi att kirurgi kunde tolereras [1].

En systematisk översikt [2] har nu publicerats som har undersökt om akupunktur, som tillägg till vanlig anestesi, har någon smärtlindrande effekt vid olika former av kirurgi. Översikten har gjorts vid komplementärmedicinska enheten vid Exeters universitet. Man sökte i sju olika databaser efter randomiserade, kontrollerade studier gällande nålakupunktur peroperativt. Studier som undersökte eventuella effekter på post-

operativ smärta eller illamående/kräkningar togs inte med. En formell meta-analys kunde inte göras, eftersom studierna var för olika. Man fann totalt 19 studier som uppfyllde sökkriterierna. Av dessa var sju positiva, nio neutrala och tre negativa vid jämförelse av akupunkturgrupper med kontrollgrupper. Totalt hade 1 689 patienter ingått i de olika studierna. Akupunkturteknikerna var mycket olika, bortsett från att elektroakupunktur använts i 15 av de 19 studierna.

Slutsatserna blev att det är oklart om akupunktur är mer effektivt än ingen akupunktur, att det är stark evidens för att placeboakupunktur har samma effekt som riktig akupunktur och att det råder oklarhet kring eventuellt analgetikasparande. Översikten stöder alltså inte användandet av akupunktur, för peropera-

Snabbare kognitiv nedsättning hos välutbildade

Välutbildade personer som lider av alzheimer tappas kognitiv förmåga i snabbare takt än lågutbildade. Det visar en studie från Columbia University i New York som presenteras i *Journal of Neurology, Neurosurgery and Psychiatry*. Forskarna har studerat 312 patienter som diagnostiserats med Alzheimers sjukdom. Patienterna fick vid studiens början och vid uppföljning genomgå neuropsykiatrisk undersökning, som bestod av tolv olika kognitiva test. Uppföljningen gjordes i genomsnitt drygt fem år efter den initiala undersökningen.

Det visade sig att individer med lång utbildning räknat i antal år tappade kognitiv förmåga fortare än individer med kortare utbildning. Särskilt snabbt försämrade högutbildade sin förmåga att genomföra test som undersökte snabbhet att utföra uppgifter och test som testade minnet. Skillnaderna kvarstod även sedan man rensat för faktorer som kön, etnisk tillhörighet, depression och kognitiv utgångsvärde i den initiala undersökningen. Forskarna spekulerar över om orsaken kan vara att alzheimer diagnostiseras senare hos välutbildade, vilket medför att sjukdomen befinner sig i ett mer avancerat stadium när den upptäcks. Hjärnan har hos dessa individer vid diagnos skadats så pass svårt att den fortsatta progressen av sjukdomen går snabbare än normalt hos alzheimerpatienter, tror forskarna.

Anders Hansen

AT-läkare, Stockholm

anders.hansen@sciencecap.se

J Neurol Neurosurg Psychiatr. 2006;77:308-16.

tiv smärtlindring, som tillägg till vanlig anestesimetod vid kirurgi. Till detta kan man kommentera att den interindividuell variationen vid akupunktur är synnerligen stor och att akupunktur troligen har goda effekter vid exempelvis postoperativt illamående [3].

Christer Carlsson

med dr, Florencekliniken, Lund

1. Bonica JJ. Acupuncture anesthesia in the Peoples Republic of China. Implications for American medicine. *JAMA.* 1974;229:1317-25.

2. Lee H, et al. Acupuncture analgesia during surgery: a systematic review. *Pain.* 2005;114:511-7.

3. Lee A, et al. Stimulation of the wrist acupuncture point P6 for preventing postoperative nausea and vomiting [Cochrane review]. *Cochrane Database Syst Rev.* 2004;(3):CD003281.